קח: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

תורה אור

1. לִפְיד בּוּז לְעִשְׁתּוֹת שַׁאֲנָן נְכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל:
איוב יב ה
2. וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֵת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:
בראשית ח א
3. וַיִּתְּלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכָי וְחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה:
אסתר ז י
4. וַיְהִי לְשִׁבְעֹת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ:
בראשית ז י
5. מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ:
בראשית ז ב
6. עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר:
בראשית ו יד
7. צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל אַמָּה תְכַלֶּנָּה מִלְּמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִים וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֵׂהוּ:
בראשית ו טז
8. וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד יִבְשַׁת הַמָּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:
בראשית ח ז
9. וְהֵקַמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ:
בראשית ו יח
10. צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתֶּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ:
בראשית ח טו
11. וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
בראשית ח ח
12. וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:
בראשית ח יא
13. שׁוּא וְדִבֵּר כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֵאשׁ וָעֹשֶׁר אַל תִּתֶּן לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי:
משלי ל ח
14. כָּל הַחַיָּה כָּל הָרֶמֶשׂ וְכָל הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן הַתֵּבָה:
בראשית ח יט
15. וְאָמַר עִם קִנִּי אֶגְרֹף וּכְחוֹל אַרְבֶּה יָמִים:
איוב כט יח
16. לְדָוִד מִזְמוֹר נְאֻם יְיָ לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ:
תהלים קי א
17. מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יֵרֶד יִתֵּן כְּעָפָר חַרְבּוֹ כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ:
ישעיהו מא ב

מסורת הש"ס

א"כ לא נפנה דרך כרמים. [כלומר לא נסור ולא נפנה את דרך הכרמים] אלא כל שעה נלך בהם. כלומר א"כ לא נלך דרך כנושה ולא נחזור מסורינו אלא נלך ונקלקל השורה דרכים משוכשים נקוטים וכרקיים כעין שכילי כרמים: **לעשפות.** כמו עשפותות שיושבין שאנן וחושבין מחשבות רעות: **עליסה שמה.** אין אם שולט בה: **מכין עקבי רגליכם.** כשכבת זרע שלכם יכול למחות אתכם. ל"א מכין עקבי רגליכם מן הרגל ויוצא ממש מיס אם היה רולה ואי אפשר ליכפות רגליכם בעששיות: **כשכבת זרע.** רוחתין ועכין היו. עכין ל"ג ופי' הוא: **חמת המלך שכבה.** נחה מרתחו. ה"ג מיס נחו מרותתן: **סדרי כרלשים.** והיינו לשבעת הימים סדר שבעת ימי כרלשים שיהם להם: **וזמן קטן אמר וזמן גדול.** כתמילה אמר להן והיו ימיו מלה ועשרים שנה כשעבר זמן זה ולא שבו לעוכה מזר וקבע להם זמן קטן: **מישוה לכבמה מי אים ליה.** נקבה אחת נשכבת לכמה זכרים ואין זו אישות: **שלא נעבדה בהן עבירה.** שלא נזקקו אלא לבן זוגם: **מבלינה.** עץ הוא: **במוסר לי.** אפי' בשמתי אני אמור:(**כני נח.** שם וחם ויפת): **רק.** ריוקן זרע מפיו לפיה של נקבה: **לקח בעורו.** שיצא ממנו כוש: **מאמו.** נבי עורב לא כתיב מאמו מכאן שלילתם כו' כלומר הנאה הוא שדרים אצלם שמכירים בצדיקים כדאמרי' בדוכתי אחריתא: **זיע טרף בפיה.** בפיה היתה שואלת מזון טרף של זיע: **למשפחותיהם יצאו מן התיבה.** אלמא כל חד וחד בפני עצמו היה ולא היו אוכלין כולם בחבורה אחד אלא משפחות [משפחות] היו שרויין: **א"ל אליעזר.** [עבד אברהם]: **נשם רבא.** גדול(א) בנו של נח: **היכי הויסון.** היאך הייתם יכולין להכין עניניכם בכך לעשות לכל בריה ובריה חפלה: **זקיפא.** שם בריה: **פאלי.** מתתן כמו פלי פלויי במסכת נדה (דף כח.): **אישפא זיגפיה.** חמה אחזתו וזנבו ולא היה חושש לדרוס משאר בהמות: **לא כניר משיחא ולא טפי מתריסר זיגא אישפא.** אין לך חמה קלה שלא תהא חמימותו יכולה לזונו ששת ימים שלא ימות ולא מאכל ואין לך חמה שיכולה לזון יותר מי"ב ימים בלי מאכל ומשתה כ"ש(ב). ואית דגרסי לא פחות משיתא ירחי ולא טפי מתריסר זמנא אשתא ואמרי קמי כלומר לא פחות משתה חדשים ולא יותר מי"ב חדשים ולא נהירא לי: **אורשינא.** עוף ושמו חול בלשון המקרא ואינו מת לעולם: **בספנא.** בחדר ספון ומתוקן לו: [**נאוס ס' כו'**]. אליעזר אמר פסוק זה. נאם ה' לאדני אמר הקב"ה לאברהם (ג)שב לימיני אדני וכו': **ממורת.** זה לאברהם שבא מארם נהרים שהוא במזרח דכתיב (במדבר כג) מן ארם ינחני בלק מלך מואב וגו': **כל דסוס סלקא ליה.** כל דבר המתורע ליה: בהדי

א"כ לא נפנה דרך כרמים דרש רבא מאי דכתיב [1]לפיד בוז לעשתות שאנן נכון למועדי רגל מלמד שהיה נח הצדיק מוכיח אותם ואמר להם דברים שהם קשים כלפידים והיו (בוזים) [מבזין] אותו אמרו לו זקן תיבה זו למה אמר להם הקב"ה מביא עליכם את המבול אמרו מבול של מה אם מבול של אש יש לנו דבר אחר ועליתה שמה ואם של מים הוא מביא אם מן הארץ הוא מביא יש לנו עששיות של ברזל שאנו מחפין בהם את הארץ ואם מן השמים הוא מביא יש לנו דבר ועקב שמו ואמרי לה עקש שמו אמר להם הוא מביא מבין עקבי רגליכם שנאמר [2]נכון למועדי רגל תניא מימי המבול קשים כשכבת זרע שנאמר נכון למועדי רגל [3]אמר רב חסדא ברותחין קלקלו בעבירה וברותחין נידונו כתיב הכא [4]וישכו המים וכתיב התם [5]וחמת המלך שככה [6]ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ [7]מה טיבם של שבעת הימים אמר רב אלו ימי אבילות של מתושלח ללמדך שהספדן של צדיקים מעכבין את הפורענות לבא דבר אחר לשבעת ששינה עליהם הקב"ה סדר בראשית שהיתה חמה יוצאת ממערב ושוקעת במזרח דבר אחר שקבע להם הקב"ה זמן גדול ואח"כ זמן קטן ד"א לשבעת הימים שהטעימם מעין העולם הבא כדי שידעו מה טובה מנעו מהן [8]מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו אישות לבהמה מי אית לה [9]א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן [10]מאותם שלא נעבדה בהם עבירה מנא ידע אמר רב חסדא שהעבירן לפני התיבה כל שהתיבה קולטתו בידוע שלא נעבדה בהם עבירה וכל שאין התיבה קולטתו בידוע שנעבדה בה עבירה רבי אבהו אמר מאותן הבאין מאיליהן [11]עשה לך תיבת עצי גופר מאי גופר [12]אמר רב אדא [13]אמרי דבי ר' שילא זו מבליגה ואמרי לה גולמיש [14]צוהר תעשה לתיבה א"ר יוחנן אמר לו הקב"ה לנח קבע בה אבנים טובות ומרגליות כדי שיהיו מאירות לכם כצהרים ואל אמה תכלנה מלמעלה דבהכי [הוא] דקיימא תחתיים שנים ושלישים תעשה תנא תחתיים לזבל אמצעיים לבהמה עליונים לאדם [15]וישלח את העורב אמר ר"ל תשובה ניצחת השיבו עורב לנח אמר לו רבך שונאני ואתה שנאתני רבך שונאני מן הטהורין שבעה מן הטמאים שנים ואתה שנאתני שאתה מניח ממין שבעה ושולח ממין שנים אם פוגע בי שר חמה או שר צנה לא נמצא עולם חסר בריה אחת או שמא לאשתי אתה צריך אמר לו רשע במותר לי נאסר לי בנאסר לי לא כ"ש ומנלן דנאסרו דכתיב [16]ובאת אל התיבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך וכתיב [17]צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך וא"ר יוחנן מיכן אמרו שנאסרו בתשמיש המטה ת"ר שלשה שמשו בתיבה וכולם לקו כלב ועורב וחם כלב נקשר עורב רק חם לקה בעורו [18]וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים א"ר ירמיה מכאן שדירתן של עופות טהורים עם הצדיקים [19]והנה עלה זית טרף בפיה [20]א"ר אלעזר אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מזונותי מרורים כזית ומסורים בידך ואל יהיו מתוקים כדבש ומסורים ביד בשר ודם מאי משמע דהאי טרף לישנא דמזוני הוא דכתיב [21]הטריפני לחם חוקי [22]למשפחותיהם יצאו מן התיבה א"ר יוחנן [23]למשפחותם ולא הם אמר רב חנא בר ביזנא אמר ליה אליעזר לשם רבא כתיב למשפחותיהם יצאו מן התיבה אתון היכן הויתון א"ל צער גדול היה לנו בתיבה בריה שדרכה להאכילה ביום האכלנוה ביום שדרכה להאכילה בלילה האכלנוה בלילה האי זקיתא לא הוה ידע אבא מה אכלה יומא חד הוה יתיב וקא פאלי רמונא נפל תולעתא מינה אכלה מיכן ואילך הוה גביל לה חיזרא כי מתלע אכלה אריא אישתא זינתיה דאמר רב לא בציר משיתא ולא טפי מתריסר זינא אישתא אורשינה אשכחיניה אבא דגני בספנא דתיבותא א"ל לא בעית מזוני א"ל חזיתיך דהות טרידא אמינא לא אצערך א"ל יהא רעוא דלא תמות שנאמר [24]ואומר עם קני אגוע וכחול ארבה ימים אמר רב חנה בר לואי אמר שם רבא לאליעזר כי אתו עלייכו מלכי מזרח ומערב אתון היכי עבידיתו אמר ליה אייתי הקב"ה לאברהם ואותביה מימיניה והוה שדינן עפרא והוו חרבי גילי והוי גירי שנאמר [25]מזמור לדוד נאם ה' לאדוני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך וכתיב [26]מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו [27]נחום איש גם זו הוה רגיל דכל דהוה סלקא ליה אמר גם זו לטובה יומא חד בעו [ישראל] לשדורי דורון לקיסר אמרי בהדי

מאן

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נשם רבא גדול. נ"ב ת"ש לעיל דף סט ע"ב:

מוסף רש"י

הבאין מאיליהן. וכל אותן שבאו אל התיבה מאליהן כאו ונכנס הכיר, אותן שבאו שבעה שבעה ידע שהן טהורין ושבאו שנים שנים שהן טמאין (זבחים קטז: ע"ש). **טרף בפיה.** מאמר פיה. ניקבה שיהא זית טרף שלה והייני מזון (שרובין יח:). **בשר ודם.** נח שם. דכל דהוה סלקא ליה. כל המתורע לו אפילו רעה (תענית כא:).

(ב) כ"ה יב. שמות קיג:. (ג) [ותוספתא דסוטה פ"י]. (ד) [שמות קנז. ע"ש]. (ה) [פי' בסביל שלא כאו על שליחן מינן עשה לכן כעוד וכתב לכן לאיות כלאתם. ערוך ערך איס. (ו) [ב"ר כג.]. (ז) [ע"ר העמוק רב אמר אמרה דבי ר' שילא אמרי זו טי' ע"ש ערך אמרן]. (ח) [עירובין יח: ע"ש]. (ט) [מהר הכתר שבע לא ידענא פירושו ומי' מהרש"א בח"ל וגם בפענח רזא קלת כתיקונים ויתכן לפרש לולא דכריהם ע"פ האמור בחולין נח. כל בריה שאין בו עצם אינו מתקיים שנים עשר חודש והכן]. (ט) [תענית כא. ע"ש. י] ל"ל לחפות. (כ) [וכך שמעתין]. (ל) [ל"ל אדיני שב לימיני וכו']

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com